

A „MŰSZAKI-GAZDASÁGI” FOLYÓIRATOK

Molnár János

A folyóiratok feladatáról

A termelés, a műszaki fejlesztés, a tervezés, a kutatás különböző területein dolgozó műszaki- és gazdasági szakemberek főfeladatai közé tartozik saját ismereteik szakadatlan növelése, hogy a tudomány és a technika egyre gyorsabb ütemű fejlődése által előírt követelményeknek eleget tehessenek.

Ehhez elengedhetetlenül szükséges a saját és a rokonterületeken elért hazai és külföldi eredmények és fejlődési irányvonalak megismerése, azaz ezek rendszeres felkutatása és olvasása. E munka általában elég szétágazó, fárasztó, sok időt igénylő. Elmulasztása viszont lényegében a termelőerők fejlődésének fékezését jelenti. Fejlett gazdaságú országokban a feladatot megoldása érdekében történik - többek között - a műszaki és gazdasági folyóiratok kiadása.

A mi társadalmi rendszerünkben a fejlődés üteme jóval nagyobb, mint a kapitalista országokban, és így a folyóiratok jelentősége is megnőtt. Szocializmust, kommunizmust építő országokban ennek megfelelően a folyóiratok szerkesztése és kiadása is tervszerűen történik.

Mit nyújtanak a műszaki-gazdasági folyóiratok ?

A műszaki-gazdasági folyóiratok⁺ alapvető jelentősége tehát elsősorban az, hogy a tudományos és technikai eredményeket, a termelési tapasztalatokat rendszerint azok megszületése után rövid időn belül szakszerűen ismertetik.

+ Függelék

A következőkben tekintsük át röviden a folyóiratoknak leggyakoribb ismeretkülső formáit. A folyóiratok jelentős arányban tartalmaznak ún. "eredeti közleményeket", melyek a hazai eredményekről adnak részletes, pontos műszaki-tudományos beszámolót, ritkábban hasonló külföldi anyagot külföldi szerző tollából.

Gyakran nagyon értékesek az "eredeti közlemények" határára mozgó olyan cikkek, amelyek új irányvonalak/pl. a híradástechnikában a miniatürizálás/ kialakításáról adnak számot. Ezek rendszerint a műszaki fejlesztésben jelentenek nagy értéket, de a kutató és tervező munkában is jelentékeny időmegtakarítást eredményezhetnek.

A folyóiratok rendszeresen foglalkoznak a kifejlődő új technológiák figyelésével, elemzésével és a szakterületekben való alkalmazási lehetőségének vizsgálásával.

Egy-egy tárgykörből időnként összefoglaló közlemények jelennek meg. Ezek különösen értékesek olyan témákban, melyeknek irodalma nehezen tekinthető át, vagy szerezhető be. Az ilyen közlemények nemcsak az egyes munkaterületek ismeretgyűjtésének gazdaságos tárolása szempontjából fontosak, hanem méginkább a rokonterületek figyelése szempontjából, pl. a gépészeti szakembereknek az automatika, az elektronika, a híradás területén dolgozóknak a műanyag-kémia, gépészet stb., sőt még távolabbi területek, pl. űvegtechnika, atomtechnika is.

Hazai tudományos és alkalmazott szakterületi konferenciákban zömében új kutatási és műszaki eredményeket ismertetnek. Az előadások anyaga a ritkán jelenik meg nyomtatásban, s ha igen, még akkor is nehezen hozzáférhető/nem kerül terjesztésre/, holott rendkívül értékes. A szakfolyóiratokban az előadások jó része teljes tartalmában megjelenik, a többiek részletesebb referátumok alakjában. A névtől egy-egy szűkebb terület fontos kérdéseinek tisztázását célozzák. Ezért a róluk adott - rendszerint más módon közzé nem tett - beszámolók komoly értéket jelentenek. Hasonlóan fontosak a tanulmányúta król szóló beszámolók, akár a lapoknak beküldött cikk formájában készülnek, akár szóbeli előadás ismertetéseként jelennek meg a lapban.

Manapság egyre nagyobb mértékű adott szakmai terület összes lehetséges más "határterületekkel" való összefüggéseinek kutatása. Így pl.

az akusztika - híradástechnika
- építészet
- orvosi terület

vagy optika - foto
- mikrokutatás
- híradástechnika
- finomechanika
- műszer
- orvosi terület stb.

és ezek egymásra vonatkozó kölcsönhatásai.

Az ilyen összefüggésekről való tájékozottság - számos példa szerint - rendkívüli eredményeket tesz lehetővé.

Az összes folyóiratokban találkozunk bel- és külföldi újdonságok ismertetésével, értékelésével, szakmai hirdetésekkel. Ezek az ismertetők, hirdetések nagy jelentőségűek, mert a leggyorsabb - és a megfelelő prospektusok és katalógusok hiányában ma még gyakran egyedüli - eszközei a felhasználók és érdekeltek tájékoztatásának.

A folyóiratokban megjelenő cikkek száma hazai és világviszonylatban is rohamosan nő, új folyóiratok is születnek. Ezeket lehetetlen mind átnézni és keresni a bennünket érdeklő cikkeket. Fontos segítség tehát a szakmai folyóiratokban megjelent cikkekről közölt szemelek/referátumok/rendszerezés olvasása amál is inkább, mert ezek gyakran szakosítva és a közölt anyag fontosságának súlyozásával tájékoztatnak az egyes területekről.

Műszaki, tudományos alkotásokról, nemzetközi szervezetek munkájáról, döntéseiről az első közlemények gyakran aránylag rövid hír alakjában jelennek meg. Ezek a híradások tehát tulajdonképpen a műszaki haladás gyors, eleven stílusban írt beszámolója. A hírrova tudósít számos bel- és külföldi műszaki és műszaki-kulturális eseményről is.

Könyvek beszerzése előtt célszerű pontosabban ismernünk a fel dolgozott területet, a színvonalat, sőt lehetőleg a könyv bírálatát is. Nem egy esetben viszont már az is értékes lehet, ha megtudjuk, hogy adott tárgykörben könyv jelent meg. Folyóiratainknak tehát egyik fontos, ha nem is terjedelmes rovatát képezi az új könyvek megjelenésének ismertetése, ill. azok szakszerű értékelő ismertetése.

Jól működő egyesületekben kiemelkedő tevékenység az elemző bírálat; ez lehet egyesületi kezdeményezés, de nagyon gyakori a felkérés is minisztériumok, vállalatok részéről, pl. készülő gyártmány esetében, vagy új fejlesztési irányok kijelölésénél. Az Országos Tervhivatal fontos tervek készítésénél igényli és felhasználja a társadalmi szervezetek bírálatát, mint ahogy ez a II. ötéves terv készítésénél is történt. Ezek jó része - a hozzászólásokat is beleértve - a folyóiratokban megjelenik. A szakadatlan mozgásban levő műszaki fejlesztés számos olyan problémát vet fel, amelyről nem lehet mindjárt világosan kijelölni a helyes utat. Az ilyenkor kialakuló viták önmagukban is nagyon értékesek, mert számos lehetőséget tárnak fel, amelyeket jól lehet hasznosítani. Ha a folyóiratok maguk kezdeményeznek vitaakciókat, bírálatokat, akkor a vita hozzászólások formájában a lap hasábjain bonyolódik le. Ilyen értelemben tehát a folyóiratok a műszaki-gazdasági szakemberek vélemény-nyilvánításának a fóruma.

A szakmai továbbképzés több helyen, többféle szervezeti formában történik. A továbbképzés folyamán előadott anyagokat azonban csak részben adják ki. A folyóiratokban a továbbképzés anyagából olyan anyagok is megjelennek, amelyek másutt nem kerülnek közlésre. Ezek igen gyakran technikusoknak szólnak olyan témákban, melyekre a gyakorlatban nagy szükségük van. Az ilyen anyagokra vonatkozó közlés igénye gyakran maguktól az olvasóktól származik.

Műszaki szakembereink egy része nem szerzett korszerű vagy elegendő gazdasági ismeretet, ha utólag elsajátított is valamit az jó-részt hiányos vagy éppen hibás. Be kell idegződnie annak a szemléletnek, hogy a műszaki tevékenység elválaszthatatlan egységet képez a gazdasági résszel, ez biztosíthatja csak a legmagasabb termelékenységet. A műszaki-gazdasági szemléletnek, mutatóképzések ugyanugy elképzelhetetlenek marxista gazdasági szemlélet nélkül, mint ahogy a műszaki fejlesztés és az ehhez kapcsolódó kutatási munkák nem végezhetők el a gazdasági összefüggések elemzése, a szervezési kérdések figyelembevétele nélkül.

A műszaki folyóiratokban kétféle formában is találhatunk ilyen vonatkozó anyagot: vagy közvetlen formában, olyan cikkekből, melyeknek fő témáját gazdasági, szervezési kérdések képezik /pl. belső ellentmondások vizsgálata egy-egy iparágban/; vagy közvetett alakban, amikor egyes műszaki-szervezési tárgyú cikkekből a gazdaságossági vonatkozások is tárgyalásra kerülnek.

A különböző szinten tevékenykedő műszaki és gazdasági szakembereink, elsősorban a vezetők, nem képesek munkakörüket megfelelően el látni, a termelés komplex kérdéseiben tájékozódni, megfelelő politikai ismeretek nélkül. A folyóiratok ilyen értelemben is - ha egyelőre szerény formában is - segítséget nyújtanak.

A mindennapi munka során felvetődő kérdések, a fejlesztés problémái, a viták és vajdaságok sokszor még nehezen önthetők formába. Ezek azonban számos alkalommal jelentkeznek, pl. az egyesületi klub-összejöveteleken, vagy a szakosztályokban történő megbeszéléseken. Az egyesületi folyóiratok erről is adnak beszámolókat; továbbá ismertetik az egyesületi és a szakmai élet legfontosabb eseményeit is.

Vannak már kialakult műszaki és gazdasági szakkifejezések, melyek használata szinte kötelező, hiszen közülük sok a szabványokban is egyöntetűen került alkalmazásra. A műszaki nyelv azonban - főleg az új termelési területeken - szakadatlanul bővül, folyton új szakkifejezéseket kell alkotni, amelyek helyes kialakításban való közreműködés a szakfolyóiratoknak ugyancsak feladata.

A gazdaságos gyártást, a tervgazdálkodást nagy mértékben segítik elő az egyre inkább nagyobb számban megjelenő különféle szabványok. Folyóirataink rendszeresen ismertetik a legújabb szabványokat és foglalkoznak a szabványok alkotásának és gyakorlati alkalmazásának a problémáival is.

A szakfolyóiratok szerkesztése és kiadása

Hazánkban a folyóiratok szerkesztése és kiadása is tervszerűen történik. Folyóiratok kiadásához a Kormány Tájékoztató Hivatalának engedélye szükséges. Időszerű termékek megjelenítését a Kiadó Főigazgatója engedélyezi. A műszaki folyóiratok zömét, a gazdasági folyóiratok egy részét a Műszaki- és Természettudom-

+ Függelék

m á n y i E g y e s ü l e t e k S z ö v e t s é g é b e n
/MTESZ Budapest V., Szabadság tér 17. Technika Háza/ tömörült
e g y e s ü l e t e k s z e r k e s z t i k é s a M ű s z a -
k i K ö n y v k i a d ó a d j a k i azokat állami támogatás-
sal. Így lehetővé válik a folyóiratok nagyfokú specializálódása, az
állam anyagi támogatása következtében pedig alacsony előfizetési,
vagy példányszámonkénti árképzése.

A folyóiratok műszaki-tudományos vonatkozású, a népgazdaság
célkitűzéseire igazodó t a r t a l m i s z e r k e s z t é s e
perspektivikus és éves terv alapján történik. A tervet a folyóira-
tok szerkesztéséért felelős egyesületek az érdekeltektől megkeresik
széles rétegének bevonásával készítik. A folyóiratokat az egyesüle-
tek vezetőségek ajánlása alapján a METESZ által jóváhagyott
f e l e l ő s s z e r k e s z t ő k szerkesztik, akik többnyire
nagy látókörű tudományos kutató munkát végző, vagy a termelésben dol-
gozó műszaki szakemberek köréből kerülnek ki. A felelős szerkesztők
munkája jórészt társadalmi munka jellegű. Nagyobb terjedelmű folyó-
iratoknál dolgozhatnak még egy-két s z e r k e s z t ő is. A szer-
kesztő munkáját valamennyi lapnál az egyesületek aktívából alakult
társadalmi jellegű s z e r k e s z t ő b i z o t t s á g segí-
ti. Ennek létszáma a lap által feldőlt szakterület terjedelme és
tagoltsága szerint változik /8-15 fő/. A szerkesztő bizottság rend-
szeresen tartott ülésein döntenek a felelős szerkesztő által bemuta-
tott és referált k é z i r a t o k sorsáról: megjelenthető-e,
kiegészítésre, vagy módosításra szorul-e, avagy nem fogadják el. A
döntéshozzá nélkülözhetetlen a cikket szakmai szempontból felülbíráló
s z a k l e k t o r jelentése. Minden egyesületnek kiterjedt lek-
torhálózata van, rendszerint szakosztályonként, a témakör elismerten
legjobb szakembereiből. A szerkesztő bizottság állandó kapcsolatot
tartva fenn az egyesületi szakosztályokon keresztül az ipari és a
kutató intézetek, valamint az iparvezetés dolgozóival, szükség sze-
rint kezdeményezi egyes témák, vagy irányok hangsúlyozását és elvég-
zi a folyóirat minden egyes megjelent számának elemzését, bírálatát
is. Ez a munkamódszer van hivatva biztosítani a lap tartalmi és
szerkesztési hatékonyságának szakadatlan fejlődését.

Az elfogadott kéziratot a felelős szerkesztő /vagy szerkesztő/
a megkívánt stílus, a megfelelő mondat szerkesztés, az elfogadott
szaknyelv és az érvényben levő szabványok szempontjából átvizsgálja,
a szükséges változtatásokat elvégzi, ill. szükség esetén a szerzővel
megbeszéli, a hiányokat pótoltatja stb. A kéziratoknak a fentiek-
en kívül még a n y o m d a i s z a b v á n y o k n a k is meg-
kell felelniük. /Igy pl.: gépirás 25 sor á 50 betűhely /n/ - szókö-
zök, írásjelek is beleszámítandók - tehát egy oldalon 1250 n van;
a m a t e m a t i k a i k é p l e t e k e t g é p i r á s s a l
v a g y t i s z t á n o l v a s h a t ó t i n t a i r á s -
s a l k ü l ö n s o r o k b a k e l l a g é p e l t s o r o k k ö z ö t t b e i r n i ; a t á b -
l á z a t o k a t , l á b j e g y z e t e k e t , á b r a a l á -
í r á s o k a t , i r o d a l o m j e g y z e t e k e t k ü -
l ö n - k ü l ö n l a p o n k e l l i g é p e l n i . M i n d e z a
n y o m d a i m u n k a / t e r j e d e l e m - s z á m í t á s , b e t ű s z e d é s s t b . / t e r m e l é k e n y s é g
növelését célozza, az önköltség csökkentését, végeredményben tehát
a lap olcsóbb előállítását./

A szerkesztő az összes mellékletet és ezeknek a szöveggel va-
ló egyezőségét is átvizsgálja /rajzokat, diagramokat, fényképeket,

táblázatokat/. A rajzokat a szerzőnek elegendő részleteiben mérethű ceruzarajz kivitelben megadni, figyelembe véve azt a követelményt is, hogy a jó ábraminőséghez a rajzot általában kicsinyíteni kell /2/3, 1/2, 1/3 stb./. A ceruzarajzokat a szerkesztő a nyomandó méret bejelölésével /"bekottázás"/ átadja a rajzolónak végleges átlátszó /pauss/ papíron történő tusrajz elkészítésére. Ezzel biztosítjuk a rajzok szabványos voltát /kötelező/, az egységes rajzstílust és szöveg beírást. A visszaérkező rajzokat a szerkesztő újra átnézi, szükség szerint a szerző bevonásával. Az átvizsgált cikkek mellé bejelöli a kívánt betűtípust és más szükséges bejegyzéseket végez. Utána a kéziratokat a rajzokkal együtt átadja a kiadó vállalat t e c h n i k a i s z e r k e s z t é s i osztályának. Az átadás a lapok határidőre történő megjelenése érdekében ugyanis szerződésben rögzített határidőhöz van kötve. Az egyesületekben ugyanis csak a műszaki-tudományos tartalmi szerkesztés folyik, a végleges nyomdai állapotra való előkészítést, a nyomdai tevékenység egyes fázisaival való foglalkozást és a kiadás-sal járó egyéb /eléggé munkaigényes/ tevékenységet a kiadó vállalat végzi. Ezt az általában kevéssé ismert, nagy körültekintést és szakértelmet kívánó munkát a MTE SZ lapoknál a Műszaki Könyvkiadó Vállalat végzi /Budapest V., Bajcsi Zsilinszky ut 22./. A technikai szerkesztőség a kéziratot munkájának befejezése után az illető folyóirat szerződéses nyomdájába juttatja el, a rajzokat és fényképeket pedig megfelelő kiegészítés után a klisékészítőhöz.

A határidők betartása mindenütt nagyon fontos, mert a nyomdák ütemes munkáját minden változás megzavarja, termelékenységüket rontja és késést okozhat egyes lapok megjelenésében.

A nyomdából a technikai szerkesztősége keresztül visszaérkező k i s z e d e t t a n y a g /hasáb és ábralevonat/ újra visszakérül a felelős szerkesztőhöz, aki a szerzők bevonásával kijavítja a hibákat /hasábkorrektúra/, külön bejelölve az utólagos s z e r z ő i b e í r á s o k a t, az ábralevonatok azonosságát ellenőrzi, esetleg sürgős természetű hiranyag-kéziratot tesz még hozzá. Majd összeállítja a cikkek sorrendjét és a korrigált hasáb- és ábralevonatokkal együtt visszaküldi a technikai szerkesztőnek, aki azután elkészíti a t ö r d e l é s i t ü k r ö t /mérethű papírlapokra felragasztott hasáb- és ábralevonatok/. Ennek alapján állítja össze a nyomda az egyes oldalakat /t ö r d e l é s /. A tördelt oldalokról is ad levonatot ellenőrzésre /t ö r d e l t l e v o n a t /. Ezt a folyóirat felelős szerkesztője megint ellenőrzi, a hibákat kijavítja és ha szükséges, második revíziót is kérhet. Végül "nyomható" /"impr."/ jelzéssel aláírva adja vissza. A lapban megjelenő cikkekért ugyanis a felelős szerkesztő a sajtótörvény szerint büntetőjogilag is felelős.

A szakfolyóiratok terjesztése

A kiadó a nyomdából kikerülő példányokat - az un. "köteles példányok"⁺ visszatartásával - átadja a P o s t a K ö z p o n t i H í r l a p I r o d á j á n a k /PKHI Budapest V., József Nádor tér 1./. A terjesztés jelenleg az előfizetési díj /csekk befizetések/ átvételéből, nyilvántartásából, a lapok expedálásából

⁺ A lapok köteles példányai

áll, amihez még hozzájön egyes folyóiratok utcai terjesztése is. Az Iroda jelenleg a lapok szervezett ismertető-propagandájával csak igen kis mértékben foglalkozik.

A fentiek szerint tehát a lap olvasói terjesztési kérdésekben /előfizetés, különböző reklamációk/ a PKHI-hez, míg a szöveggel összefüggő minden kérdésben a Szerkesztőséghez forduljanak.

K ü l f ö l d r e é s k ü l f ö l d r ő l a lapmegrendeléseket /előfizetéseket/ a Kultura Könyv- és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat végzi /Budapest I., Fő u. 32./.

Egyes folyóirat példányokat a posta által megszabott csomagolásban közvetlenül is lehet külföldre küldeni.

A folyóiratok fejlesztésének néhány kérdése

A műszaki fejlesztés, a beruházások hatékonysága lényegesen emelkedhet a világviszonylatban élenjáró technológiák, gyártmányok területéről szerzett legfrissebb információk révén. Folyóiratainknak a jövőben ezt a munkát szervezettebbé kell tenniük. /Igy nem fordulhat elő például elavult gépek importálása, költségesebb technológiák meghonosítása/. Ugyanez vonatkozik a határterületek összefoglaló közleményeire is.

Meg kell szervezni az egyre szaporodó értékes előadások, ankétok anyagának rendszeres közlését. Be kell vezetni a rovatrendszert.

A folyóiratok jelenlegi terjedelme nem teszi lehetővé a kívánt mennyiségű műszaki dokumentáció közlését. Az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ és folyóirataink között elképzelhető olyan együttműködés, mely lehetővé teszi a folyóiratok olvasóinak, hogy a fenti intézményektől szakterületi csoportosításban rendszeresen hozzájussanak az értékes anyaghoz. Meg kell még jegyezni azt is, hogy igen sok értékes cikk kész fordítása is rendelkezésre áll.

Meg kell szervezni, vagy lényegesen gyorsabbá, elevebbé kell tenni a baráti és más országokban megjelenő folyóiratok között a cikkek anyag-kicsérélését, ehhez biztosítani kell az idegen nyelvű annotációk bőséges, rendszeres megjelentetését, szakszerű fordítások elkészítését.

Üzemekben intézményesen kötelezővé kell tenni a szaklapok olvasását, amihez segítséget adhatnak a könyvtárosok ún. helyi annotációk rendszeres közlésével. Kutató intézeteink és nagyüzemeink nagy részében ez a rendszer már jól működik, szükséges feltétele a könyvtárosi létszám és színvonal fejlesztése.

A folyóiratok nem képesek sokrétű feladatukat jól ellátni, ha nem ismerik az olvasók széles rétegeinek véleményét és igényeit, ezt nem pótolhatja a szerkesztő bizottság, vagy a szerkesztés munkáját segítő más kisebb csoport az egyesületen belül. El kell érni azt, hogy az üzemekben rendszeres bírálat alakuljon ki az üzemen olvasott folyóiratokról, ugyanakkor a folyóiratok szerkesztőségei felé igények beje-

lontése is történjék. Ezen a téren "hivatalból" szervezőknek a könyvtárosokat, klubvezetőket, társadalmi vonalon a Szakszervezeti Műszaki Bizottságok vezetőit stb. kell felkérni és adott esetben a helyi pártszervezetek segítségét is igénybe kell venni, hogy ennek a rendkívül fontos anyagnak begyűjtése és továbbítása létrejöhessen.

Célszerű kialakítani, hogy az olvasók egyénileg is levelezzenek a szerkesztő-séggel, hozzászólások, problémafelvetések és más kérdésekben. Ez a fajta levelezés is mindkét félre nézve kölcsönösen hasznos.

A II.ötéves terv folyamán erős mérnökhány jelentkezett: ezen részben fejletett technikusoknak mérnöki munkakörbe való bevonásával lehet segíteni. A folyóiratok bekapcsolódnak ebbe a munkába, főleg a továbbképzés rovatok anyagának megválasztásával és a színvonal emelésével.

Ezzel szoros kapcsolatban fel kell vetni a folyóiratok színvonalának kérdését is. Olyan szakterületeken, ahol középfokú folyóirat nem jelenik meg, a felsőbb szintű folyóiratokban helyet kell adni a közép káderek igényeinek is. Ez kétféle szerkesztési módszerrel lehetséges:

- a./ a magasabb szintű cikkek olyan szövegformálásával, mely a szint csökkenése nélkül lehetővé teszi a tartalom megértését /pl. figyelembe véve a felsőbb matematikai rész meg nem értését, áthidaló beszúrással révén, melyek utalnak a számításokból eredő következtetésekre/;
- b./ külön technikusok részére szóló cikkek közlésével. Ilyen esetben is lehet beleszólni a felsőbb szintű olvasót érdeklő anyagot, pl. kevésbé ismert gyakorlati eljárások, hibák stb. ismertetésével.

Folyóirataink zöménél rendszertelenül és nem kielégítő mennyiségben történik a lapszemlék közlése. Az akadályok elhárításával rá kell térni a rendszeres, szakcsoportok szerinti közlésre. Ugyanez vonatkozik a külföldi konferenciákról készült beszámolókra.

Többféle vonatkozásban szükséges a határterületen találkozó lapok együttműködése: szerkesztő bizottsági összekötők, továbbá tematika, igényinformációk átadása, cikkanyagok átíratása révén /pl. akusztika-építész, finommechanikai gép-
ipar stb./ Távolabb eső szakterületű lapok között rövid összefoglaló cikkek tervszerű készítése a más területeken dolgozók tájékoztatására /pl. majdnem minden lap a Műszaki Élet részére; hűtés-technika-bányászat; kémia-textiltechnika-akusztikai technológia; járművek stb./. Üzemektől érkező, általános érdeklő hozzászólások közlése többi lapok felé, gyártmányismertetések egy része.

Igen nagy értéket képvisel a külföldi - mindenek előtt a szocialista országokban megjelenő - folyóiratok -
kal való együttműködés. Elsősorban cikk-

átvételek jönnek számításba, esetleg rövidített alakban. Ez a tevékenység csaknem minden folyóiratnál megvan, de nem szervezeten és nem kielégítő mértékben. A kölcsönös együttműködés elengedhetetlen láncszeme folyóirataink részéről *i d e g e n n y e l v ű a n n o t á c i ó k*, adott esetben még *b ő v e b b r e z ű m é k* rendszeres közlése, mely folyóirataink zömében már folyik is.

Népgazdasági érdek, hogy az érdekelt dolgozók tudomást szerezzenek a folyóiratok létezéséről és a lapok profiljáról. A *s z e r v e z e t t t p r o p a g a n d a - m u n k á t*, mint feladatot valamelyik vállalatnál intézményesen biztosítani kell. Erre a célra a fennmaradt /remittenda/ példányokat is igénybe lehet venni.

Világviszonylatban jelentős igény a közelmúlt *l a p p é l - d á n y a i n a k u t ó l a g o s b e s z e r z é s i l e h e t ő s é g e*. Ez olyan formában is fellép, hogy utólag belépő előfizetők /könyvtárak, egyének/ visszamenőleg igénylik az abban, vagy az előző évben megjelent számokat. Ennek reális alapja is biztosítva van, mert mindig nagyobb példányszámot nyomnak, mint a névleges igény /az ellenkezője hibás !/ és a remittenda példányok szakterületnek a megrendelőhöz /pl. egyesületekhez/. De ezidőszereint nincs olyan szerv, amelyik az eladást lebonyolítsa.

A népgazdaság rohamos fejlődése a szakfolyóirattal szemben hasonló arányu igényeket támaszt. A lapok zöme ennek nem tud eleget tenni a lap jelenlegi terjedelme mellett. Fontos iparágak egyetlen szakfolyóirata pl. csak 2 havonként tud megjelenni. *M e g f e l e l ő a r á n y u b ő v í t é s e l e n g e d h e t e t l e n*. Ugyanakkor igen fontos szakterületeknek nincsenek lapjai, elsősorban technikai szinten. *U j f o l y ó i r a t o k i n d í t á s a i s s z ű k s é g e s*. Ezért az egyes szakterületeken meg kell vizsgálni a helyzetet és meg kell állapítani, hogy hol mi hiányzik. Ezután reális tervet kell készíteni a hiányosság megszüntetésére /olvasók várható száma, a lap színvonala, szakanyag összeállítása, sürgősség kérdésének felvetése, szerkesztő-, szakiró problémák megoldására javaslat - képzés, meglevő folyóirat bővítése, gazdaságossági számítások/.

A METESZ ilyen kérdésekkel már egy idő óta foglalkozik, nemcsak a problémák elemzésével és tervezéssel, hanem a realizálásával is. Már vannak folyóiratok, amelyek ily módon jöttek létre /pl. a Finommechanika/.

. . .

F Ü G G E L É K

Hazai műszaki és műszaki-gazdasági folyóiratok és folyóiratjellegű
kiadványok jegyzéke:⁺

Akadémiai Közlöny /A/
Bányászati Lapok
Baromfiipar
Bőr- és Cipőtechnika
BHG Műszaki Közlemények /időszakos/
Cukoripar
Csomagolástechnika /K/
Az Erdő /M/
Elektrotechnika
Élelmiszervizsgálati Közlemények
Élelmészípar
Épületgépészet
Építésügyi Szemle
Építőanyag
EMG Híradó /időszakos/
Energia- és Atomtechnika
Faipar
Finommechanika
Gazdálkodás
Geodézia és Kartográfia
Gép
Gépgyártástechnológia
Gyógyszereink /ME/
Husipar
Hidrológiai Közlöny
Ipargazdaság

⁺ A külön nem jelölt lapokat a Műszaki Kiadó adja ki.
Más kiadók által kiadott lapok jelölése:

/K/	Közigazdasági és Jogi Kiadó
/L/	Lapkiadó
/M/	Mezőgazdasági Könyv és Folyóiratkiadó
/ME/	Medicina Egészségügyi Könyvkiadó
/R/	Rákóczi Lapkiadó
/A/	Akadémiai Kiadó

Ipari Energiagazdálkodás
 Járművek, Mezőgazdasági Gépek
 Kép- és Hangtechnika
 KGM Szakirodalmi Tájékoztató /időszakos/
 Kohászati Lapok
 Közlekedéstudományi Szemle
 Lobogó /R/
 Magyar Építőipar
 Magyar Építőművészet
 Magyar Grafika
 Magyar Híradástechnika
 Magyar Kémiai Polyóirat
 Magyar Kémikusok Lapja
 Magyar Reklám /K/
 Magyar Textiltechnika
 Matematikai Lapok
 Mélyépítéstudományi Szemle
 Mérés és Automatika
 Mérésügyi Közlemények
 Mezőgazdasági Technika /M/
 Modellezés /R/
 Műszaki Élet
 Műszaki Lapszemlék
 /az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ
 referáló lapja:/ /K/
 Automatika
 Elektrotechnika, Híradástechnika
 Energia
 Építőipar, Épületgépészet, Építőanyagipar
 Fizika, Mérés- és Műszertechnika
 Gépészet
 Kémiai Szemle
 Kohászat, Öntőde, Alumíniumipar
 Közlekedés, Mélyépítés, Vízépítés
 Papír- és Nyomdaipar, Faipar
 Textilipar, Bőr- és Bőrfeldolgozóipar
 Üzemszervezés
 Öntőde
 Papíripar és Magyar Grafika

PKI /Posta Kisérleti Intézet/ Közlemények /időszakos/
Rádiótechnika /R/
Remix Híradó /időszakos/
Repülés /R/
Ruhai
Szabadalmi Közlöny /K/
Szabványügyi Közlemények /K/
Távközlési Kutató Intézet Közleményei
Technika /L/
Ujítók Lapja /L/
Vasut /L/
Villamosság
Vizgazdálkodás

Ezenkívül egyes minisztériumok, vállalatok időszakos értesítői, mű-
szaki tájékoztatói /pl. fordítási szakkatalógusok/.

o
o o

MOJNÁR, J.: Die technisch-wirtschaftlichen Zeitschriften

Vom Gesichtspunkt der technischen Entwicklung ist es von ausschlaggebender Wichtigkeit, dass die auf den einzelnen Fachgebieten in Ungarn und im Ausland erreichten Ergebnisse sowie die Richtlinien der Entwicklung rasch erkannt und angewandt werden. Systematische Informationen dieser Art aus den verschiedenen Fachgebieten sind in den technisch-wissenschaftlichen Zeitschriften mitgeteilt. Die Mehrzahl der ungarischen technischen Zeitschriften erscheint in der Schriftleitung der wissenschaftlichen Vereine. Die Arbeit an den Zeitschriften wird neben dem Hauptschriftleiter auch von einem Redaktionsausschuss aus hervorragenden Fachleuten geleitet. Die technische Zusammensetzung und das Verlegen der Zeitschriften verrichten die Verlage /vor allem der Buchverlag für Technik/ während der Vertrieb von dem Postzentraljournalbureau besorgt wird. -

Die technisch-wirtschaftlichen Zeitschriften enthalten neue Ergebnisse beschreibende Original-Mitteilungen, Artikel über die Anwendung verschiedener Erfahrungen und teilen das Material von Konferenzen, Enquetes, Vorträgen und Studienreisen mit. Ihre wichtigen Aufgaben bestehen aus der Wertung und Beschreibung der technischen Entwicklung der Grenzgebiete, aus der Mitteilung von in- und ausländischen wissenschaftlichen und technischen Neuigkeiten, aus der Besprechung des Materials der ausländischen Fachzeitschriften, aus der Veröffentlichung von Buchrezensionen und Kritiken. -

Die technisch-wissenschaftlichen Zeitschriften befassen sich in zunehmendem Masse auch mit Fragen technisch-wirtschaftlicher Art. Die weitere Entwicklung der Schriftleitung der Zeitschriften ist vom Gesichtspunkt der technischen Informationen sehr wichtig.

+

++ ++